

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

citato, sic potest proponi. Ut aliqua causa indefectibiliter producat actionem, debet illius principium esse ei connaturale; nam ignis v.g. idem connaturaliter & indefectibiliter calefacit, quia habet calorem sibi connaturalem: Sed nulla creatura rationalis potest habere connaturaliter omnia principia operationum, quibus tendit ac dirigitur in ultimum finem; eò quod principia illa aliquando sunt supernaturalia, ac proinde supra naturam, exigentiam, ac debitum capere, quæ naturæ creatæ & creabilis: Ergo nulla potest dari creatura intellectualis, quæ ex sua natura in omnibus suis actionibus indefectibilis sit & impeccabilis.

Ex hoc facile intelliges, quid intendat D. Thomas loco citato, dum asserit quod ut creatura intellectualis esset naturaliter impeccabilis, debet habere ex sua natura omnem rationem boni. Nam per omnem rationem boni, intelligit omnem principia operationum, quibus tendit ac dirigitur in ultimum finem naturale & supernaturalem. hæc enim principia non incongruè dici possunt rationes omnium bonorum, id est rationes eorum operationum, tendentium in omnem bonum tam naturale quam supernaturale.

Tertia ratio desumpta ex articulo 1. hujus questionis, sic formatur. Principium quod non est regula suæ operationis, nec hujusmodi regulam habet inseparabiliter sibi conjunctam, potest deficere à rectitudine debita tali operationi, & iniquè peccare: Sed nulla voluntas potest à Deo produci, quæ vel sit regula suæ operationis, vel illa regula habeat sibi inseparabiliter conjunctam: Ergo nulla potest produci quæ sit ex natura sua impeccabilis. Major patet, & à D. Thomæ hoc exemplo declaratur. Si manus artificis esset ipsa regula incisionis, artifex non posset nisi rectè lignum scindere: contingit verò incisionem esse rectam & non rectam, quia rectitudo illius est ab alia regula, à qua virtus incisiva deficere potest. Minor verò probatur: Regula operationibus voluntatis debita, est ultimus finis;

nam finis ultimus se habet in practicis, sicut primum principium in speculativis; unde sicut primum principium regulat omnes conclusiones, ita ultimus finis omnes operationes: Atqui nulla voluntas creata est suus ultimus finis, imò nec ex natura sua potest esse conjuncta suo ultimo: Ergo simpliciter, id est tam naturali quam supernaturali; quia finis cui potentia naturalis seu natura ex principiis intrinsicis conjuncta est, non est supernaturalis, sed naturalis: Ergo nulla voluntas creata potest esse regula, vel habere inseparabiliter conjunctam regulam suæ operationis.

Dices, Sufficit ad impeccabilitatem voluntatis, illam esse ex natura sua determinatam ad conformandum se regulæ: quamvis non sit ipsa regula, vel illi inseparabiliter conjuncta: Sed hæc determinatio potest convenire ex sua natura voluntati creatæ, vel saltem creabili: Ergo dum potest voluntas creata ex sua natura impeccabilis.

Sed contra: Determinatio principii ex natura sua ad conformandum se regulæ, est sufficiens conjunctio cum regulæ; & in hoc sensu etiam verum est, quod nulla voluntas creata est conjuncta suæ regulæ ex principiis intrinsicis, id est determinata ex natura sua ad attingendum obiectum conformiter ad regulam: quia sub obiecto voluntatis continentur res tam naturales

quàm supernaturales; nulla autem voluntas creata est ex principiis intrinsicis determinata ad attingendum obiectum supernaturale conformiter ad regulam.

Confirmatur: Ut voluntas esset determinata ad conformandum se regulæ supernaturali, oporteret intellectum quoque esse determinatum ad proponendum voluntati talem regulam, voluntas enim non fertur in obiectum ignotum: Sed hoc est impossibile, aliàs intellectus per sua naturalia, & sine revelatione, cognosceret finem supernaturalem, præcepta supernaturalia, & circumstantias quæ sumuntur ex lege supernaturali; quæ tamen nulla creatura potest naturaliter cognoscere, cum dependeat ex mera Dei voluntate, & noscantur solum ex Dei revelatione: Ergo &c.

Confirmatur amplius: Regula voluntatis est rectum dictamen rationis: Ergo regula operationum supernaturalium, est rectum dictamen supernaturale in ordine ad finem supernaturalem: Sed nulli creaturæ est connaturale habere iudicium & dictamen rectum circa supernaturalia: Ergo nulla creatura potest esse naturaliter determinata ad conformandum se suæ regulæ supernaturali.

Dices rursus: Virtutes morales ex sua natura sunt determinatæ ad attingendum infallibiliter bonum honestum: Ergo similiter voluntas creata potest ex sua natura esse determinatæ ad conformandum se suæ regulæ, & ad attingendum indefectibiliter totum suum obiectum.

Sed nego consequentiam, & paritatem: duplex enim est ratio discriminis inter virtutes morales & voluntatem. Nam in primis voluntas est potentia, de cuius ratione est ferri in suum obiectum cum indifferentia ad bene vel male; virtutes autem sunt habitus, qui sunt determinati ad bene: præterea voluntas respicit bonum ut sic; sub quo continetur etiam bonum supernaturale, ad quod attingendū nulla creatura habet ex se virtutem determinatam: habitus verò virtutum, respiciunt particulare bonum ordinis naturalis; non enim hæc loquimur de habitibus supernaturalibus, utpote qui nulli creaturæ sunt connaturales.

§. II.

Solvuntur objectiones.

EX dictis solutum manet præcipuum Adversariorum fundamentum, quod sic proponunt. Potest, inquit, fieri à Deo creatura aliqua, quæ ex natura sua sit determinata ad bonum morale ut sic, & tamen indifferentens ad diversa bona particularia: Ergo & quæ sit ex natura impeccabilis. Consequentia patet: creatura enim ex natura sua determinata ad bonum morale ut sic, quamvis sit indifferentens ad diversa bona particularia, non potest male operari, sed tantum hanc vel illam operationem bonam omittere, elicendo tamen aliquam moraliter bonam, in quo nullum est peccatum. Antecedens verò probatur: quia talis determinatio non requirit infinitatem; ut patet in Beatissimis, qui sunt omnino determinati ad bonum morale in communi, ratione visionis Beatificæ, etiam si talis visio non sit simpliciter infinita in ipsis: Ergo determinatio ad bonum morale ut sic non repugnat creaturæ.

Patet, inquam, ex dictis hujus argumenti solutio. Antecedens enim distinguendum est: quæ sit determinata ad bonum morale ut sic, si per

H h h ; bonum

bonum morale ut sic intelligatur tantum bonum morale ordinis naturalis in communi sumptum, concedo Antecedens: si significetur bonum morale tam supernaturalis quam naturalis ordinis, nego Antecedens: ad hoc siquidem requireretur quod cognitio boni moralis supernaturalis ordinis, esset tali creatura connaturalis; quod argueret in ea infinitatem simpliciter, cum nulla substantia creata & finita, aliquam formam ordinis supernaturalis connaturaliter possit exigere. Ad exemplum de Beatis dico, quod licet determinatio ad bonum morale ut sic, tam supernaturalis quam naturalis ordinis, proveniens solum ab extrinseco, atque ad eod solum accidentaliter (qualis est qua reperitur in Beatis, B ratione visionis Beatificae) non arguat infinitatem in natura cui convenit, bene tamen determinatio ad bonum morale ut sic, naturale & supernaturale, qua provenit ab intrinseco, sive qua connaturaliter convenit alicui naturae.

12. Obicitur secundò: Caeli sunt ex natura sua indefectibiles in operationibus suis; similiter bruta sunt impeccabilia, & immobilia ad bonum sensibile: Ergo à fortiori dari potest aliqua creatura intellectualis, qua sit ex sua natura in suis operationibus indefectibilis, & qua bono morali ut sic immobiliter adhæreat. Probatur consequentia: quia cum indefectibilitas in operando, & immobilis adhæsiō ad bonum, sit maxima perfectio; si reperitur in brutis & in caelis, non verò in natura intellectuali, sequitur naturam corpoream esse perfectiorem spiritali.

13. Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam & paritatem. Ratio disparitatis est, quia caeli, & animalia bruta habent solum pro suo objecto & ultimo fine aliquod bonum particulare sibi proportionatum; subindeque non est mirum, quod ex divina motione sint omnino determinata ad illud, & consequenter indefectibilia in omnibus suis operationibus: At verò creatura intellectualis, eo ipso quod intellectualis est, habet, vel saltem habere potest pro suo objecto & ultimo fine, bonum morale ut sic, tam supernaturalis quam naturalis ordinis, ad quod in sua latitudine sumptum non potest ex principiis intrinsecis esse determinata ut supra ostensum est. Neque tamen inde sequitur, bruta esse perfectiora creatura intellectuali: est enim major perfectio quod creatura intellectualis possit acquirere bonum supernaturale, quamvis possit etiam ab eo deficere, quam posse acquirere solum aliquod bonum particulare naturalis ordinis, licet indefectibiliter. Sicut enim (inquit Augustinus) melior est natura sentiens, etiam cum doler, quam lapis qui nullo modo dolere potest: ita rationalis natura praestantior est, etiam misera, quam illa qua rationis vel sensus est expers, & in quam proinde non cadit miseria.

12. de civit. cap. 1.

14. Obicitur tertio: Angelus non potest peccare contra praecepta naturalia, ut dicemus conclusionem 3, unde in puris naturalibus constitutus non potuisset peccare: Sed Deus potuisset illum condere in puris naturalibus, & illum non ordinare in finem supernaturalem: Ergo potuisset creare Angelum omnino impeccabilem.

15. Respondeo quod quamvis Angelus non esset ordinatus in finem supernaturalem, quia tamen haberet potentiam obediētiālem, & capacitatem ut ordinaretur, non repugnaret ei, quantum est ex sua natura, posse peccare, proindeque ex sua natura peccabilis esset: sicut etiam nul-

la lex esset ei imposita, peccare posset, quia lex ad imponi posset.

§. III.

Statuitur secunda Conclusio.

Dico secundò: Licet nulla possit dari creatura intellectualis, ex natura sua simpliciter impeccabilis, non repugnat tamen produci à Deo aliquam, qua sit impeccabilis secundum quid, & qua praecepta legis naturae violare nequeat, saltem directe, & per se primo.

Hæc conclusio sequitur ex principiis in precedenti statuto circa tertiam probationem. Licet enim ut creatura intellectualis sit ex sua natura impeccabilis simpliciter, requiratur quod sit ex sua natura determinata ad bonum morale, tam supernaturale, quam naturalis ordinis (quod nulli creaturae ex sua natura & ex principiis intrinsecis convenire posse, ibidem ostendimus) ut tamen sit impeccabilis solum secundum quid, & in ordine ad praecepta purè naturalia, sufficit quod sit ex natura sua determinata ad bonum morale naturalis ordinis: hæc autem determinatio, cum sit omni ex parte & simpliciter naturalis, & quid finitum, purè creaturae non repugnat, sicut altera qua arguit infinitatem simpliciter: Ergo licet nulla possit dari creatura intellectualis, simpliciter impeccabilis, & habito respectu ad legem tam supernaturalem quam naturalem, non repugnat tamen dari aliquam impeccabilem secundum quid, & per ordinem solum ad praecepta legis naturalis.

Probatur secundò: Potest dari aliqua creatura intellectualis, cui amor auctoris naturae super omnia sit connaturaliter debitus: Sed dilectio naturalis Dei super omnia, excludit omnia peccata qua sunt contra legem naturae: Ergo possibilis est creatura intellectualis ex sua natura impeccabilis secundum quid, & per respectum ad legem & praecepta ordinis naturalis. Minor patet: nam diligere Deum ut ultimum finem naturalem, est virtualiter velle observare omnia praecepta naturalia, & sine tali virtuali voluntate non potest stare dilectio Dei super omnia; sicut nec intensio efficacis finis, sine efficaci voluntate mediorum. Major autem facile suadetur: Si enim dilectio Dei naturalis super omnia, nulli naturae creatae aut creabili posset esse connaturaliter debita, non esset naturalis, sed supernaturalis; quia illum dicitur supernaturale, quod est supra exigentiam ac debitum cuiuscumque naturae creatae aut creabilis. Hæc conclusio magis patebit ex dicendis in sequenti.

§. IV.

Tertia Conclusio stabilitur.

Dico tertio, Angelum non posse directe & immediate, & per se primo contra legem naturalem peccare; bene tamen indirecte, mediate, & concomitante. Ita communiter noverit Thomistæ contra Suarezem, Vazquem, Molinam, & alios modernos: idque non obscure insinuat D. Thomashic art. 1. ad 3. his verbis: Naturale est Angelo quod convertatur motu dilectivo in Deum, secundum quod est principium naturalis esse: sed quod convertatur in ipsum, secundum quod est obiectum beatitudinis supernaturalis, hoc est ex amore gratuito, à quo averti potest peccando. Et quælibet de malo art. 2. in corp. universaliter allatæ præmissum Angelorum peccatum non potuisse esse aliquo pertinente ad ordinem naturae. Item art. 1.